

FÅ OVERBLIK OVER UKRUDTET FØR HØST

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

En marktur før høst er den bedste måde at få overblik over, om der er styr på ukrudtet. Det giver et godt beslutningsgrundlag til at vælge midler og dosis til næste vækstsæson. Se fotos af de mest drilske arter og læs, hvordan du bedst holder dem i skak.

INDHOLD

- [Ukrudtskort](#)
- [Etablering af afgrøden](#)
- [Herbicidresistens](#)
- [Enårig rapgræs](#)
- [Agerrævehale](#)
- [Italiensk rajgræs](#)

[Alm. rajgræs](#)

- [Væselhale](#)
- [Vindaks](#)
- [Gold hejre](#)
- [Blød hejre](#)
- [Alm. rapgræs](#)
- [Agertidsel](#)
- [Grå bynke](#)

[Agerpadderokke](#)

- [Kornblomst](#)
- [Gul okseøjle](#)
- [Jordrøg](#)

Hundepersille

- Valmue
- Storkenæb
- Agerstedmoder
- Snerlepileurt

Fuglegræs

Kamille

- Sprøjtevinduer

Forekomsten af ukrudt før høst vil afsløre, om der er behov for at justere sædskifte og dyrkningsstrategi. Især giver det vigtige oplysninger til valg af midler i vintersæd og vinterraps, hvor de fleste sprøjtninger sker, inden man kan genkende ukrudtsarterne og har mulighed for at vurdere tætheden. Det giver også mulighed for at opdage, hvis nye ukrudtsarter er slæbt ind på arealet.

Før høst er de forskellige arter af græsukrudt lette at finde og artsbestemme, når de har deres aks eller toppe fremme. Derimod er det meget vanskeligt, ja ofte umuligt, at skelne arterne fra hinanden, når de spirer frem i efteråret. Tag et markkort med på markturen, og gør notater om, hvilke arter der dominerer ukrudtsfloraen. Har indsatsen været optimal? Er alt ukrudtet "blæst væk", kan der være muligheder for besparelser i næste sæson, mens "for meget" ukrudt kan betyde, at højere dosis eller andet middelvalg er aktuelt. Hvis der er meget græsukrudt, er det tegn på, at der er behov for ændringer i sædskifte eller dyrkningsstrategi.

Endelig giver markturen før høst mulighed for at opdage, hvis der er tegn på at nogle ukrudtsarter har udviklet resistens over for ukrudtsmidlerne. Vær på vagt, hvis midler, som normalt giver god effekt, pludselig svigter.

UKRUDTSKORT

Lav ukrudtskort ved at notere, hvilke græsukrudtsarter der er i marken og de 3-5 mest dominerende arter af tokimbladet ukrudt. Ukrudtsbestanden i en mark ændres normalt kun langsomt fra år til år. Notater om arter og hyppighed, har derfor værdi gennem flere år. Det kræver et godt kendskab til markerne at indtegne pletter med afgrænsede ukrudtsproblemer, men det kan især være aktuelt for rodukrudt, der ofte optræder i afgrænsede områder.

En tidlig registrering af "nye" arter giver mulighed for en tidlig, mere effektiv og billigere indsats.

Der kan eventuelt foretages en registrering af ukrudtstætheden med et simpelt karaktersystem f.eks. 0-10, hvor 1 er nogle få planter, og 10 er en tæt bestand. Det kan være en fordel at registrere tætheden af de dominerende og vanskeligt bekæmpelige arter, fordi de bestemmer doseringen.

[Til top](#)

FOTOS

Billeder fortæller ofte meget mere end ord og tal, så benyt evt. muligheden for at tage nogle billeder. De kan være kan være nyttige ved dialogen med din rådgiver.

Billede 1. Tag markkortet med i traktoren og på turen i marken. Foto: Jens Tønnesen, Landbrugets Medier.

Nedenfor er vist en række eksempler på nyttige iagttagelser, som kan bruges til næste års planlægning af sædskifte og ukrudtssprøjtninger.

ETABLERING AF AFGRØDEN

Før høst er et godt tidspunkt at vurdere, om etablering af afgrøden er optimal. En veletableret afgrøde er vigtigt i bestræbelsen på at give ukrudtet maksimal konkurrence. Inspiration til vurdering af det kommende **såbed**.

Billede 2.

Billede 2 og 3. En veletableret afgrøde giver god konkurrence mod ukrudt. De to fotos taler for sig selv.

[Til top](#)

HERBICIDRESISTENS

Når ukrudtsmidlerne ikke virker som forventet, kan der være mange årsager. Når en enkelt art står alene tilbage, mens andre arter er bekæmpet, er der grund til at være på vagt over for resistens. Risikoen for udvikling af resistens er særlig stor hos agerrøvehale, ital. rajgræs, fuglegræs og kamille. Jo tidligere du opdager resistent ukrudt, des større mulighed har du for at gribe ind og begrænse de langsigtede omkostninger. Læs om test for resistens i [IPM-inspirationsark](#).

Billede 4. Ital. rajgræs, som har udviklet resistens over for ALS-hæmmere (Hussar, Cossack, Broadway, Atlantis).

Agerrævehale og andet græsukrudt spredes typisk med mejetærsker og halmpresser. Total rengøring af maskiner er sjældent muligt, men gør maskinerne så rene som muligt ved, når der skiftes fra inficerede til ikke inficerede arealer. Jo tidligere pletter med agerrævehale bliver opdaget på arealer, hvor den ikke findes i forvejen, des større mulighed er der for at forebygge yderligere spredning og opformering. Førstegangs fund i afgrænsede pletter bør afhugges og fjernes inden planterne kaster frø. Hvis de opdages inden blomstring, kan pletten nedvisnes. Herbicidresistens hos agerrævehale er allerede ret udbredt. Det er vigtigt, at du følger vejledningerne om at forebygge resistensudvikling, dvs. sædskifte og dyrkningsmæssige tiltag samt at skifte mellem midler med forskellig virkemekanisme.

Billede 5. Resistent agerrævehale har overlevet sprøjtning med Primera Super.

[Til top](#)

Italiensk rajgræs har på flere og flere arealer nedsat følsomhed mod ukrudtsmidler. Det er helt afgørende at få flere vårafgrøder i sædskiftet og få planlagt en udryddelsesstrategi. Sæt også fokus på at undgå spredning med høstmaskiner, så den ikke kommer ind på nye arealer. Læs mere i [Italiensk rajgræs som ukrudt](#).

Billede 6. Italiensk rajgræs kendes på stakken. Alm. rajgræs er uden stak.

Væselhale er særdeles vanskelig og dyr at bekæmpe, så det er vigtigt at opdage den tidligst muligt, så alle forholdsregler mod yderligere opformering kan sættes i værk. Den er især blevet meget udbredt ved pløjefri dyrkning. En omhyggelig pløjning i et ellers pløjefrit system har vist sig effektivt, ligesom vårsæd i 3 til 4 år også bryder dens livscyklus. Den kan ikke sætte frø, når den spirer om foråret. Læs mere i [Væselhale spreder sig eksplosivt](#) og [Bekæmp væselhale i frøsædskiftet](#).

Billede 7. Væselhale kendes på den lange stak og ensidige placering af småaksene. Se efter i sprøjtespor, her hænger de bløde strå på tværs.

Billede 8. Væselhale kendes på den lange stak og ensidige placering af småaksene. Se efter i sprøjtespor, her hænger de bløde strå på tværs.

[Til top](#)

Vindaks bekæmpes sikkert med Boxer om efteråret. Ved store bestande vil det oftest være nødvendigt af følge op med en supplerende bekæmpelse om foråret. Finder du udbredt forekomst af vindaks, bør bekæmpelsesstrategien justeres. Førstegangsfund i afgrænsede pletter bør afslås og fjernes. Selv om prisen på Boxer med pesticidafgiften afgift er høj, skal det fortsat være basismiddel mod vindaks, så der ikke på længere sigt udvikles herbicidresistens overfor ALS-hæmmerne, som også er meget effektive (Broadway, Cossack m.fl.).

Billede 9. Vindaks i skridning. Der ses også alm. rapgræs.

Enårig rapgræs og andre græsser opformerer sig som regel mest i foragrene, hvor der er mest færdsel eller i fugtige dele af marken. Tætte bestande i sprøjtespor er et varsel om, at sædskifte eller bekæmpelse ikke er optimalt. Det vil være en god forebyggelse at anvende en højere dosis her, end i marken som helhed.

Billede 10. Enårig rapgræs.

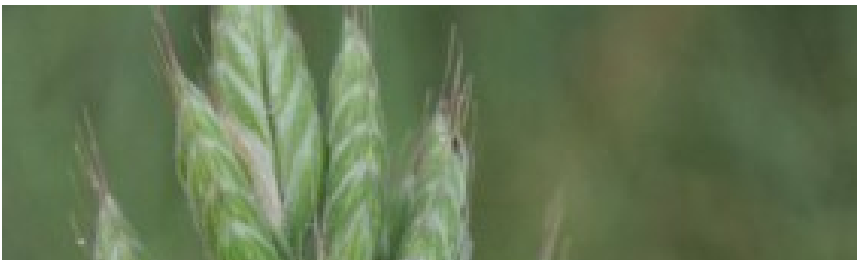
Gold hejre kender de fleste fra markkanten. Normalt bliver den ikke et problem hvor der pløjes, da frøene ikke overlever et enkelt år på furebunden. Ved pløjefri dyrkning er det vigtigt at følge gold hejre. En øverlig stubbearbejdning vil fremme spiring af gold hejre efter høst (kun muligt, hvor der etableres vinterafgrøder). Vårsæd i sædskifte er et vigtigt led i bekæmpelse mod hejre. En omhyggelig pløjning i et ellers pløjefrit system kan være nødvendig for at bryde livscyklus. Pas godt på ikke at skabe bare pletter i markkanten med glyphosat. Her trives hejrearterne.

Billede 11.

[Til top](#)

Blød hejre. Flest frø af blød hejre går til når de får lov at ligge uberørt oven på jorden efter høst. Ellers har blød hejre samme biologi som gold hejre. Læs mere i [Blød hejre i frøgræs](#).

Billede 12. Blød hejre.

Alm. rapgræs vil normalt ikke blive bekæmpet effektivt med Boxer eller Stomp/Activus i efteråret. Kortlægning af alm. rapgræs giver mulighed for at målrette bekæmpelsen om foråret med Monitor, Broadway, Cossack OD, Atlantis OD eller Topik 100 EC

Billede 13. Alm. rapgræs.

Agertidse. Tidsler har en betydelig frøspredning og nyetablerer sig ofte i marker, hvor der er arealer i nærheden med mange tidsler. Notér de tidlige forekomster, så bekæmpelsen bliver udført inden tidslerne danner kolonier.

Billede 14. Agertidse spreder sig både med rodstykker og med frø.

Grå bynke kommer primært ved frøspredning fra markkanterne. En fast markkant med græs, der ikke giver plads til fremspiring af grå bynke er den bedste forebyggelse. Hvor slåning er en mulighed, kan det forebygge frøspredning. I stub kan gråbynke bekæmpes ved stubbearbejdning (hvor der skal være en vinterafgrøde) eller sprøjtning med glyphosat.

Billede 15. Grå bynke.

Agerpadderokke bekæmpes med MCPA i kornafgrøder.

Billede 16. Agerpadderok har god plads til opformering i roer.

[Til top](#)

Kornblomst bliver i vintersæd om efteråret ikke bekæmpet med Boxer, Stomp/Activus og DFF,

men skal bekæmpes med Lexus 50 WG.

Billede 17. Kornblomst.

Gul okseøjje. Forekomst af gul okseøjje er afgørende for middelvalg i vårbyg, hvor Ally og Mustang forte er basismidler.

Billede 18. Gul okseøje er sommer-enårig, dvs. den kan ikke overleve vinteren, hvis den spirer frem i vinterafgrøder.

Jordrøg er vanskelig at bekæmpe i vårsæd og er mange steder opformeret de senere år. I nogle marker kan den optræde meget massivt. Pixxaro og Zypar har med indholdet af halauxifen meget god effekt. Express og øvrige tribenuron-midler har god effekt ved høj dosis.

Billede 19. Jordrøg.

[Til top](#)

Valmue bør i vintersæd bekæmpes effektivt med Stomp/Activus i efteråret, idet forårsbekæmpelse med SU-midler (ALS-hæmmere) giver risiko for udvikling af herbicidresistens. I vinterraps anvendes Stomp/Activus.

Billede 20. Valmue.

Storkenæb bliver mere og mere udbredt. Den kræver en målrettet indsats gennem middelvalg i både korn, vinterraps og majs. Især i vinterraps kan storkenæb blive alt dominerende som her. I raps har kun pendimethalin (f.eks. Stomp) lidt effekt, så det er vigtigt med god bekæmpelse i andre afgrøder.

Billede 21. Storkenæb i vinterraps.

Agerstedmoder bekæmpes meget effektivt med DFF i vintersæd, men lave doseringer har formentligt bidraget til at stedmoder på mange arealer er opformeret, så en øget dosis er nødvendig.

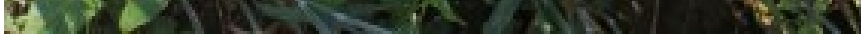

Billede 22. Agerstedmoder.

Snerlepileurt er blevet en hyppig art i vintersæd. En årsag er, at ukrudtsbekæmpelsen gennem mange år er udført tidligt for at få god effekt på overvintret tokimbladet ukrudt, og derfor ikke rammer senere fremspirende snerlepileurt. Mange steder er det nødvendigt at trække ukrudtssprøjtningen om foråret eller at gennemføre en delt sprøjtning.

Billede 23. Snerlepileurt har en lang fremspiringsperiode.

[Til top](#)

Fuglegræs og kamille har høj risiko for udvikling af resistens. Hold øje med om de står tilbage i marker, hvor andet ukrudt er godt bekæmpet.

Billede 24. Fuglegræs med ALS-resistens, dvs. Ally, Express m.fl. ikke længere har effekt.

Sprøjtevinduer giver god information om effekt af de anvendte midler og giver samtidig et billede af markens ukrudtsbestand. I rapsmarken øverst viser sprøjtevinduet, at 0,15 l Command CS pr. ha efter såning efterfulgt af Kerb i efteråret har givet effektiv bekæmpelse. Sprøjtevinduet kunne have været opdelt, så der havde været et felt, der kun havde fået Command CS, og et felt der kun havde fået Kerb. Herved ville effekten af hvert af midlerne kunne vurderes. I hvedemarken nederst afslører sprøjtevinduet valmuer, hyrdetaske, kamiller og alm. rapgræs. Det er vigtigt at vide at der er valmue og hyrdetaske, når der næste gang skal dyrkes vinterraps, da disse arter kun kan bekæmpes inden fremspiring.

Billede 25. Sprøjtevinduer i vinterraps og vinterhvede.

Billede 26. Sprøjtevinduer i vinterraps og vinterhvede.

[Til top](#)

Kontakt din **lokale rådgivningsvirksomhed**, hvis du vil vide mere om dette emne.

© 2021 - SEGES Projektsitet